

A mugitza dala-ta

Barrero be *a* mugitza dala-ta zerbait idatzi nai dot. Orixe jaunak «Jakin'en geigarrian» iñoanak emon daust burubide au.

Polito legoke orain erderazko *e/*, *la*, *lo* mugitzen esanairako a'ren orde*z* *i*, *u* ta abar idazten asiko bagiaña! Erriren batzutan bear bada etxii ta besteren baten astuif ta olakoak esango ditue. Baiña ezer ez dakidala apostu jokatuko neuke: Euskalerrri guztian ezetz erri bakar bat be arkitu olako edo alako izenetan *a* mugitza esaten ez dabenik. Ta ostera erri asko dira beti *a* darabilleenak.

Ez dakit euskereak mugitzaren aldaketa orrek jarlorriz daukozan edo ez, bai-

ño betikoak balitu be eurok baztertu ta danok, beti batasunagatik, *a* erabilteko errazoa indartsuagoa dala deritxot beste errazoiak baiño. Ta aldaketa orrek denporeagaz sortutakoak badira, barriz, milla aldiz indartsuago.

Ni neu beti *c* idatzi bear litzakela-ta nago. Baiña ala be auzi onetan argitasun apur bat emon al badabe, gure erriko, Ondarru'ko, mugitz legeak jarriko dodaz. Mugitzaren aldaketa guztiak izenaren azkenengo bokalaren indarrez izaten dira. Baita bokalean edo konsonantean amaitu be zer ikusia ba-dago. Origatik izenak sail bitain ipintzen doguz.

Bokaletan amaitzen diranak

<u>Indeterminado</u>	<u>Determinado sing.</u>	<u>Determinado plural</u>
NeskA	nesiki	neskeak
SemE	semi	semik
Ogl	ogije	ogijak
AstO	astu	astvdc
EskU	esku	eskuk

Irakurleak oartuko eban lez izenak indeterminado diranetan goitik bexa errezkadan *a, e, i, o, u* amaitzen diranak ipiñi doguz. Ikusten dauz *a, e* amaitzen

diranak *i* mugitza artzen dabe, euken azkenengo bokala kenduta. /-gaz amaitzen diranak *xe* edo *je* artzen dabe artikulutzat. Eta *o, u* amaitzean *u* dabe mugitza.

Konsonantean amaitzen diranak

<u>Indeterminado</u>	<u>Determinado sing.</u>	<u>Determinado plural</u>
IzAr	lzarra	izarrak
EpEl	epela	epelak
Giltz	giltze	giltzak
LegOr	legorra	legorrak
EstUl	eztule	eztulak

Emen ikusten dan lez konsonantetan amaitzen diran izenak *a, e, o* azkenengo bokala dabenean *a* dabe mugitza. Ta *i* edo *u* dabenean azkenengo bokala, *u* dabe mugitza.

Izen batzuk azentuagaB ipiñi dodaz, *etxi, astu* ta abar; euxetan indarra egiten dogula agertzeko.

Orixe'k ipinten dituan *etxii, astuu* ta olakoak gureen antzekoak izango dirala uste dot.

Zergaitik idatzi bear da bi bokal bar-

diñakaz? Azenturik ez darabilgulako: ez, bada, ez dago beste errazoirik. Gure *eskú, etxi, semi* ta olakoen azkenengo indarra ta erdaldunen papa, Zogú ta antzekoena bardin-bardiña.

Ondarru'ko *semi, alabi, eskú*, ta olakoetan azkenean indiajra egitea nundik datorren igarri leiteke. Len seméa, alabea, eskua, ta antzera esango ziran eta gero mugitza galdu arren azentua lengo tokian gelditu da.

Kamiñazpi